

»Ekološko čebelarjenje bi priporočal tistemu, ki zmore odločitev sprejeti kot način življenja«

V Slovenskem čebelarju v skladu s sklepom Komisije za ekološko čebelarjenje začnemo serijo intervjujev večjih ekoloških čebelarjev v Sloveniji. Začeli smo pri največjem, Mihi Metelku, ki smo ga obiskali na njegovem domu v Studencu pri Sevnici. Z Mihom sva se o njegovi praksi ekološkega čebelarjenja pogovarjala na neko mrzlo decembrsko ponedeljkovo jutro po burni noči, ki je pobelila številne slovenske ceste.

Tadej Pavkovič, (tadej.pavkovic@czs.si)

Za začetek bi te prosil, da se bralcem predstaviš.

Sem Miha Metelko, prihajam iz Studenca pri Sevnici. Naša ekološka kmetija je najbolj poznana po ekoloških čebeljih pridelkih in čebeljih maticah, vendar bi rad poudaril, da počasi, a vztrajno priključujemo tudi ekološko sadjarstvo s kostanji oz. maroni, na kar smo zelo ponosni.

Če se vrnem na začetek čebelarjenja ... O čebelah sem začel resno razmišljati leta 2008, in ker nisem upal prevzeti v last čebelje družine brez predznanja, sem najprej odšel v knjižnico in si izposodil knjigo *Od čebele do medu*. Ko so se tematike v slovenskih knjigah začele ponavljati, so postali zanimivi znanstveni članki iz tujine, takrat predvsem iz nemško govorečega sveta.

S področja čebelarstva sem diplomiral, in sicer s temo o sredstvih, dovoljenih v ekološki pridelavi. Tematika je bila zadetek v polno. Pridobil sem veliko teoretičnega znanja, kako varoje držati pod pragom škodljivosti, vendar je bilo treba znanje pretopiti še v prakso, za kar sem potreboval še nekaj dodatnih let.

Na pomlad 2009 sem začel čebelariti s čebeljo družino. In čebelarstvo je začelo počasi rasti. Ker vedno iščem izzive, sem ga našel v pridelavi matičnega mlečka, in tako sem leta 2012 pridelal prvi kilogram, nato iz leta v leto več. K temu je močno pripomogla tudi takrat punca, sedaj žena, ki sem jo spoznal na fakulteti, saj sva oba študirala agronomijo. Tudi ona je diplomirala iz čebelarstva.

Sedaj čebelarimo s 300 družinami. Pridelamo 11–16 kg matičnega mlečka, 1,5–2 kg suhega propolisa in 40–60

kg cvetnega prahu. Na leto vzredimo 1000 čebeljih matic in v letu 2022 smo vzredili tudi 40 rodovniških matic.

Zakaj ste se odločili za ekološko čebelarjenje?

Študij agronomije dà dovolj znanja, da spoznaš delovanje fitofarmaceutskih sredstev, kako prodirajo v celice in kaj pravzaprav naredijo. V letu 2013 je padla odločitev za ekološko smer.

Ta je bila lahka in s stališča nadaljnega razvoja našega čebelarstva nujno potrebna. Ne

morem pa reči, da je ta odločitev pripomogla k hitrejšemu razvoju čebelarstva

v smislu povečanja števila čebeljih družin, ker je imela ravno nasprotni učinek. Velik finančni vložek ob preusmeritvi je terjal svoj davek. Če pa v naslednjih letih prištejete še slabe letine ...

Kljub vsemu smo vztrajali v zastavljeni smeri in še naprej bomo, saj vidimo ekološko kakovostno shemo kot način pridelave in način življenja prihodnosti.

Ekoloških čebelarjev je v Sloveniji sicer malo. Zakaj misliš, da je število majhno?

Prvi razlog je, da je ekološko čebelarstvo zelo drago. Ekološke satnice so dvainpolkrat dražje, sploh tiste kakovostnejše. Ekološki sladkor je bil do nedavnega trikrat dražji od konvencionalnega. Ob tem pa je večji izziv tudi zatiranje varoj. Poleti je pogosto lažje zatirati s konvencionalnimi zdravili, saj so bistveno manj odvisna od vremenskih dejavnikov kot zdravilo na osnovi mravljinčne kisline ali eteričnih olj. Pri zdravilih za ekološko zatiranje se lahko zgodi, da od tega, ko se iztoči zadnji med, pa do časa, ko bodo vremenske razmere

dopuščale njihovo uporabo, mine tudi en mesec. In ves mesec se v pripravljenosti, kdaj bo primerno temperaturno okno. Nato pa moraš biti še vseskozi pozoren, da zdravila učinkujejo. Drugi razlog je promocija in prepoznavnost drugih blagovnih znamk. Zaupam, da bo ČZS v novem programskem obdobju dala poudarek ekološkemu čebelarstvu skladno z novo SKP, saj je do sedaj vrhunsko delala le z drugimi shemami. Tako potrošniki in čebelarji preprosto ne poznajo glavnega smisla ekološkega čebelarjenja. Menim, da je potrošnik pripravljen veliko prej sprejeti in razumeti ekološko kakovostno shemo, kot pa so to pripravljene sprejeti čebelarji.

Ampak po drugi strani je pomembno tudi stanje okolja, v katerem čebele nabirajo medičino, na katerega ima velik vpliv kmetijski sektor, mar ne?

Večina kmetov je dobro ozaveščena o uporabi sredstev za varstvo rastlin. Sicer lahko pride do izrednega dogodka, kot se je zgodilo pred leti, ko je na cvetočo oljno ogrščico zaneslo fitofarmaceutsko sredstvo klotianidin. Tudi to se zgodi, ampak menim, da kmetijstvo sicer ni tako problematično, vsaj v mojih krajih ne. Pri meni ni velikih površin z monokulturo. Imajo pa čebelarji običajno zelo čudne poglede na drugo kmetijstvo, češ da slabo vpliva na čebele, predvsem zaradi uporabe sredstev za varstvo rastlin. A ni zanimivo?! Kmetom bi takoj prepovedali uporabo konvencionalnih sredstev za varstvo rastlin, ampak sami ne želijo opustiti konvencionalnih zdravil. Dejstvo je, da morajo čebelarji in drugi kmetijski sektorji delati z roko v roki, vsi bomo imeli težave, če ne bo skupne poti. Skupaj smo na splavu, na katerem piše kmetijstvo.

Kako zatiraš varoje in zakaj z izbrano tehniko?

V času študija sem preizkusil več tehnik in pri tem tudi večkrat izgubil čebelje družine. Ampak vedno sem splezal nazaj na prejšnje število družin. Moraš najti tehniko, ki odgovarja lokalnemu podnebnju.

Med čebelarstvo sezono izvajamo apitehnične ukrepe, ki jih vsi poznamo: izdelava narejencev, ometencev, menjava matic in izrezovanje trotovine.

Pred uporabo zdravila veliko časa vložimo v primerno pripravo čebeljih družin. Po zadnjem točenju gospodarski družini dodamo naklado z družino, ki ji je bila pred zadnjo pašo odvzeta matica. Brezmatična družina ima ogromne zaloge hrane, pa kljub temu čebelam takoj dolijemo dodatnih sedem litrov ekološkega sirupa, saj morajo imeti ob gnezdu vedno svežo hrano za normalen razvoj. Na ta način zmanjšamo stres ob odvzemu medu in jih pripravimo na dodaten stres, ki sledi ob zatiranju varoj. Varoje zatiramo z zdravili, ki so dovoljena v ekološkem čebelarstvu, po navodilih veterinarja. Ob koncu poletja odstotek napadenosti čebel z varojami preverjamo s sladkornim testom.

Foto: arhiv Miha Metelko

Kako je s kupci za ekološke pridelke?

Najbolje se je udeleževati dogodkov, ki jih organizirajo združenja ekoloških pridelovalcev. Tam najdeš kupce, ki si želijo ekološke hrane in jim ni težko odšteti nekaj evrov več. Do pred kratkim je bilo nekaj več povpraševanja iz tujine za slovenske čebelje pridelke z ekološkim certifikatom. Po začetku vojne v Ukrajini in posledično ob energetske krizi se je povpraševanje močno zmanjšalo.

Kako bi prepričal čebelarje, naj začnejo čebelariti ekološko?

Težko je prepričati prepričanega in vsakdo se sam odloči, na kakšen način bo čebelaril. Opozoriti je treba čebelarje, ki se odločijo uporabljati zdravila, dovoljena v ekološkem čebelarstvu, da so ob nepravilnem rokovanju z njimi tudi ta nevarna za ljudi in čebele in da je ob uporabi treba uporabljati ustrezno zaščitno opremo in slediti navodilom. Zdravila za ekološko zatiranje so ob pravilni uporabi učinkovita, vendar se rado zgodi, da predvsem starejše matice plačajo davek.

Tisti, ki se spogledujejo s to kakovostno shemo, naj naredijo korak naprej in certificirajo svoje čebelarstvo. Šele z ekološkim certifikatom lahko strankam razlagajo, da delajo na ekološki način. Brez certifikata pa stranke zavajajo. Pohvalili se bodo lahko tudi, da pridelujejo kakovostnejši med kot 99 % čebelarjev.

Kot intelektualca me izredno skrbi, da imamo res vrhunsko promocijo sektorja, a po številu ekoloških čebeljih družin smo v Evropi pri dnu razpredelnice, kljub krasni naravi, kjer je ogromno možnosti.

Če bi kdo začel razmišljati o tej smeri in nima izkušenj z ekološkimi zdravili, naj jih preizkusi v manjšem številu panjev. Ob morebitnem neuspehu bo povzročena manjša škoda. Vsekakor pa se ne sme odnehati ob prvem neuspehu.

Ekološko čebelarjenje bi priporočal tistemu, ki zmore odločitev sprejeti kot način življenja, z veliko znanja in občutka za tako posebna živa bitja.